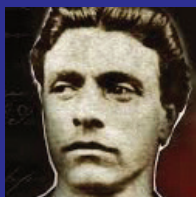
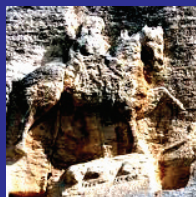

ВЪЗГЛЕДИ ЗА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ (РЕЗЮМЕ)

ЕКИП ОТ БЪЛГАРСКИ УЧЕНИ И ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ
ПО ИНИЦИАТИВА НА

АКАД. СТЕФАН ВОДЕНИЧАРОВ

ВЪЗГЛЕДИ ЗА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ (РЕЗЮМЕ)

*Екип от български учени и интелектуалци
(по инициатива на акад. Стефан Воденичаров)*

ВЪЗГЛЕДИ ЗА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ (РЕЗЮМЕ)

*Екип от български учени и интелектуалци
(по инициатива на акад. Стефан Воденичаров)*

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	4
1. Духовното развитие на единната българска нация - гаранция за личното достойнство на българския гражданин.....	6
1.1 Образователната система на България.....	7
1.2 Науката.....	8
1.3 Културата.....	9
2. Създаване на условия за високо благосъстояние на българските граждани.....	10
2.1 Предпоставки за икономически растеж и финансова стабилност.....	11
2.2 Създаване на материали и технологии за изделия и системи с висока добавена стойност.....	12
2.3 Концепция за интегрирано развитие на земеделието в България.....	19

Горите – зеленото богатство на България, проблеми на горския сектор и управленчески решения.....	21
2.4 Туризмът - ключова за България индустрия, фактор за развитието на съпътстващи отрасли в икономиката. Тенденции, проблеми и перспективи.....	22
2.5 Ефективно използване на природните суровини до получаването на краен пазарен продукт. Оползотворяване на натуралните продукти за повишаване качеството на живот.....	23
3. Здравеопазване.....	24
4. Решаване на демографския проблем.....	25
5. Национална сигурност и отбрана.....	26
6. Конституционни реформи и механизми за усъвършенстване дейността на съдебната система.....	27
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	28

УВОД

Този документ е резюме на **ВЪЗГЛЕДИ ЗА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ**, разработени от екип от български учени и интелектуалци по инициатива на акад. Стефан Воденичаров. В основата на определянето им стои виждането, че страната повече от всякога се нуждае от гаранция за своето развитие, от устойчива икономическа стабилност и растеж, идентифициране на националните приоритети на държавата и създаване на условия за тяхното постигане в средносрочен план за преодоляване на проблема с бедността. Далеч сме от мисълта, че подобен академичен анализ може да събдне националните приоритети и очакванията на българите без адекватна реакция на политиците и управлението в България и същевременно оптимизиране на дейността на трите конституционно определени власти в страната. Сложната и променяща се външнополитическа обстановка, глобалната финансова криза от 2009 г. и последвалите я икономически трусове, продължаващите тежки военни конфликти в Близкия, Средния Изток и Северна Африка, мигрантската криза и желанието за напускане на ЕС от страна на Великобритания, поставиха света, но най-вече Европа в поредица от много сериозни проблемни ситуации, за които ЕС и неговите институции се оказаха неподготвени и при които предлаганите решения често са палиативни, неадекватни на мащаба на проблема, приемани „ad hoc“ от политиците, без задълбочен анализ и необходима експертиза – научна, военна, икономическа, финансова, социална и т.н.

Вусловията на глобална несигурност и липса на категорични политически и икономически гаранции за постигане на стабилност, България ясно трябва да определи своите приоритети и цели, които да й гарантират запазване и съхранение на страната, нейното икономическо и социално развитие и недопускане на политически катаклизми.

Тази визия за основни национални цели за устойчиво развитие на България следва да се разглежда както като платформа за анализи и изводи, така и като призив за спиране на политическите разногласия и боричкания, така че българското общество да не живее от избори до избори и нацията да не се превърща в заложник на външно- или вътрешнополитически амбиции, несъвпадащи с българския интерес.

Настоящият документ е отворен за широко обществено обсъждане, нови предложения и допълнения. С подготовката му нашето очакване е да създадем една дългосрочна пътна карта на духовния, икономическия и социален прогрес на България, чрез изясняването и формулирането на една консенсусна национална рамка от цели, обединяващи всички адекватни политики, механизми и планове и ангажиращи цялата българска нация, държавния и частния сектор в тяхната реализация. Иначе сме обречени на живот само за момента, без проект за бъдещето на нацията.

Дълбоко сме убедени, че бъдещето на България е свързано с единението на обществото, с връщането към националните ни корени, към българската духовност, вяра, култура и образование, с възприемането на модел на управление, при който политиките определят основните цели и очертават устойчивото развитие на България на база на анализи и аргументи.

Условия за високо благосъстояние на българските граждани могат да бъдат създадени само, ако са налице добре функционираща държава и устойчив институционален ред. За съжаление в последните години държавността у нас, най-мекото казано, е силно накърнена. Прилагането на законите не е еднакво към всички социални прослойки на българското общество и тяхното спазване в много случаи е съмнително, което формира у гражданите трайно чувство за несправедливост. Правният и административен ред не е на необходимото равнище, не е достатъчно ефективен и това естествено води до неувереност в настоящето и бъдещето, до непредсказуемост, както за обикновения гражданин, така и за инвеститорите – български или чужди, води и до корупция със застрашителни размери. Възстановяването на държавността и институционалния ред, рационализацията и оптимизацията на всички административни процеси и структури е първата неотложна задача, която трябва да се реши в България. Без осигуряване на правов ред и сигурност, които са предпоставки за правилното протичане на всички други дейности, свързани с икономическото и социалното развитие на държавата и обществото, постигането на високо благосъстояние на българските граждани и насочването на усилията им към реализиране на национални цели и приоритети ще бъде много трудно.

Изграждането на държавността и ефективен институционален ред задължително предполагат максимално ограничаване и изсветляване на „сивата икономика“. Това ще осигури необходимия допълнителен финансов ресурс за осъществяване на голяма част от предложените по-долу национални цели и приоритети.

1 ДУХОВНОТО РАЗВИТИЕ НА ЕДИННАТА БЪЛГАРСКА НАЦИЯ - ГАРАНЦИЯ ЗА ЛИЧНОТО ДОСТОЙНСТВО НА БЪЛГАРСКИЯ ГРАЖДАНИН

Духовността на нацията е многокомпонентна система и включва образованието, изкуствата, възпитанието, научните изследвания, традициите, вярванията и др. Носител и изразител на духовността е националната култура, която най-общо е сътворената от нацията духовна и материална среда, както и процесите на създаване, съхраняване, разпространение и възпроизводство на норми и ценности, допринасящи за формирането на личността и хуманизацията на обществото. А ценностите в едно общество са тези, които могат и обединяват хората около дадени каузи.

Образованието е най-важният фактор и е в основата както на духовността на нацията, така и на просперитета и развитието на една нация и държава като цяло. То е форма на обучение, в която знанията, уменията и навиците са предмет на междупоколенческо пренасяне чрез преподаване, подготовка или изследване. Качеството на тези компоненти, както и на възпитанието, което има формиращо значение за начина на мислене, възприятие и поведение, е основната предпоставка за духовното развитие на нацията.

1.1 Образователната система на България

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се въведе задължителната предучилищна подготовка още от 4-годишна възраст в най-кратки срокове, в съответствие с възприетите и действащи модели във водещите държави.
- **Акцентите в образователния процес да се изместят от усвояване на факти и знания към култивиране на специализирани умения и компетентности, т.е. ускорено** въвеждане на изследователския подход в образованието.
- Ключ за развитието на икономиката на България е развитието на професионалното образование с активното участие на индустриалните предприятия и други икономически субекти от практиката.
- Ясна диференциация на ВУ в такива с акцент върху научно-изследователската и развойна дейност и интегрирането ѝ в учебния процес и такива с акцент върху пряката практическа насоченост на обучението.
- Да се анализира и преосмисли политиката на лицензиране и акредитиране на ВУ и насочване на държавното бюджетно стимулиране в подготовката на специалисти с висше образование, които да са съобразени с реалните нужди на пазара на квалифицирана работна сила и стратегическите приоритети на икономиката и държавата.
- Да започне прилагането на мерки за разясняване ролята на семейството при възпитанието, образованието и цялостното изграждане на личността и интегрирането ѝ в обществото от най-ранна възраст.
- Образователната система да включва още от предучилищна възраст и възпитателна част, най-вече предмети като родинознание, които да формират у децата и учениците необходимите национално-патриотични знания и чувства, както и необходимите познания и информираност, относно смисъла и история на религиите, ценностите и моралните норми, които включват и връзката с историята на българския народ, език, писменост и култура.

1.2 Науката

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- **Държавната политика в областта на науката трябва да създава условия българските изследователски институции да формират специалисти, които ще достигат и поддържат ниво, съответстващо на постигнатото в света.**
- Задължително условие при определяне на приоритетите за научни изследвания е те да следват и обслужват целите и приоритетите на държавата.
- Необходими са мерки за повишаване на привлекателността на преподавателската и изследователска дейност.

1.3 Културата

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се създаде Национален съвет за културни политики (НСКП) към министерски съвет по реда на чл.21-22 от Закона за администрацията.
- Да се изведе ролята на културата за съхраняването и развитието на българското общество и българската държавност в приоритет на държавното управление, чрез:
 - Осигуряване на съществено по-висока бюджетна субсидия за културата.
 - Предоставяне на данъчни облекчения за инвеститори и спонсори в сферата на културата.
- Да се въведат конкретни и значими морални и материални стимули за високи постижения и професионализъм за дейци на културата.
- Да се възстановят традиционните, доказали се във времето форми за разпространение на култура и родолюбие сред българското общество – на първо място читалищата, както и всякакви други форми на организирана самодейност, национални, регионални и тематични събори и др.

2 СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ВИСОКО БЛАГОСЪСТОЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ

Глобалната финансова криза и отражението ѝ върху българската икономика сложиха край на един модел на развитие, който очевидно не беше устойчив в по-дългосрочен план. Основният проблем беше в структурата на чуждестранните инвестиции, която не беше насочена към търгуемия сектор, а преди всичко към недвижимите имоти и финансовия сектор. Такава структура на инвестициите насърчаваше предимно строителството, което е силно про-цикличен сектор и негативните резултати не закъсняха. Необходимо е преосмисляне на цялостния модел на развитие, наложил се през последното десетилетие. Доколкото българската икономика продължава да изпитва недостиг на капитали, финансирането отвън по необходимост ще продължи да играе важна роля. Въпросът следователно се свежда до формата на това финансиране – дали трябва да се залага на възстановяване на потоците от преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ), или България трябва да се насочи към експортно-ориентиран растеж, който да осигури необходимите финансови ресурси за нужните инвестиции в реални активи.

2.1 Предпоставки за икономически растеж, конкурентоспособност на икономиката и финансова стабилност

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се въведе децентрализиран модел за разпределяне на държавния бюджет, **което да се съчетае** с централизиран контрол и отчет на резултатите от това финансиране.
- Да се формират и прилагат политики за избягване съществуването и създаването на монополи.
- Да се възприеме експортно-ориентираният модел за растеж на икономиката на България.
- Да се подпомага експортно-ориентираният растеж на малките и средни фирми и сътрудничеството с експортно-ориентираните транснационални компании.
- Да се определят секторните приоритети на експортно-ориентирания растеж.
- Да се подобри общата икономическа среда чрез премахване на административните и икономически пречки, **които са основна причина за забавяне на инвестиционните процеси и за корупция.**
- Да се инвестира в качествено подобряване на инфраструктурата като основен канал за достъп до международните пазари.
- Да се въведат преференции към приоритетни сектори, без да се нарушават правилата за конкуренция на ЕС при избягване на изкривяваща пазара намеса на държавата в развитието на икономиката.
- Да се подкрепя структурното модернизиране, което ще осигури по-високо ниво на производствените технологии, заетост на по-високо квалифицирани работници и по-висока вътрешна добавена стойност.

- Да се подобри квалификацията на работната ръка чрез повишаване на качеството на образованието, като се започне от началното училище.
- Да се създаде синергия между структурата на средното и висшето образование и търсенето на квалифицирани работници от страна на пазара на труда.
- Да се осигурят повече средства за целево-ориентирани и ориентирани към бъдещето изследвания (в природните, инженерните и не на последно място, в социалните науки).

2.2 Създаване на материали и технологии за изделия и системи с висока добавена стойност

Сферата на изделия и системи с висока добавена стойност се изменя с изключителна динамика и възможните „ниши“ трудно могат да бъдат „запазено пространство“ за дадена страна. Конкуренцията тук е особено остра, но все пак България има своите постижения и приноси в някои области на материалите (сплави, полимери, керамика и др.), металургията, информационните технологии, микроелектрониката, нанотехнологиите, телекомуникациите, машиностроенето, фармацевцията, отбранителната индустрия, и др. Видимо присъствие има България в софтуерното осигуряване на тези специфични области. На базата на тези постижения са създадени продукти с висока добавена стойност. Усилията на специалистите в тези области трябва да бъдат подкрепени с всички възможни средства. Българските фирми с експортен потенциал, дори когато са представители на индустрии с висока добавена стойност, извършват дейности с ниска добавена стойност. Това означава, че е необходима целенасочена

политика в подкрепа на развитието на индустриите с висока добавена стойност и е необходимо осигуряване на благоприятна административна и образователна инфраструктура.

ТРАНСПОРТ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се изработи стратегия за балансирано развитие на транспортната инфраструктура чрез създаване на ново Министерство на транспорта и транспортната инфраструктура с цел единна политика за балансирано развитие на всички видове транспорт. Прехвърляне на Агенция „Пътна инфраструктура“ към новото министерство. Определяне на приоритетните за България инфраструктурни проекти, гарантиращи подобряване на връзките със съседните балкански страни.
- Да се предприемат действия за оздравяване на БДЖ и подобряване качеството на железопътната услуга чрез:
 - Създаване на смесени предприятия за производство на нов подвижен състав – мотрисни влакове, рециклиране и модернизиране на пътнически, товарни вагони и локомотиви.
 - Финансиране на закупуването на нов подвижен състав чрез използване на ресурса на ОП „Транспорт“.
- Да се използва инфраструктурата на вътрешните водни и морски пътища като основа за развитието на интермодалността в партньорство с водещи международни логистични компании. Разработване на интермодални връзки и направления между пристанищата Варна, Бургас и Александрополис, Варна и Русе, както и създаване на условия за интермодален транспорт по бившия Коридор № 8, свързващ пристанищата Варна и Бургас с пристанище Дурас.

- Да се обърне специално внимание на транзитните услуги поради мястото на страната и в частност пълното подновяване на ГКПП, които са непригодни за активния стокооборот и да се повишат таксите върху ТИР-превозите.
- Да се изработи програма за подготовка на кадри в системата на транспорта, насочена към кадри със средно специално и висше образование. Обвързка с дългосрочни договори за работа в транспортните предприятия.
- Да се изготви и въведе Национална транспортна схема за пътнически превози с цел обвързка на разписанията за различните видове транспорт и подобряване на транспортната услуга за населението.

МАШИНОСТРОЕНЕ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се разработят мерки за подпомагане на единичното и дребносерийно производство в малките и средни предприятия в сектора.
- Да се разработят мерки за осигуряване на сектора с необходимите квалифицирани специалисти с професионално и висше образование.

МЕТАЛУРГИЯ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се разработят мерки за подпомагане на предприятията, които преработват произвежданите метали до краен продукт с по-висока добавена стойност.

ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се подпомогнат фирми, работещи в областта на софтуерното осигуряване на различните области на индустрията, за да се преодолее концентрирането им върху разработване само на софтуер за чужди потребители.

МИКРО- И НАНОЕЛЕКТРОНИКА

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се подпомогнат фирми, които се концентрират върху разработването и окачествяването (тестването) на продукти на електрониката и не толкова върху масовото производство на изделия.

ФАРМАЦЕВТИКА

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се заложи на продукти с висока добавена стойност, свързани с разработването и производството на продукти от лечебни и ароматични растения.

ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се консолидират функциите на министерствата, имащи отношение към темата.
- Създаване на адекватни условия и нормативна база за

ускоряване на разработването на Плана за изпълнението на Стратегията за развитие на българската отбранително - технологична индустриална база чрез Националната програма за нейната реализация с цел укрепване на икономическата устойчивост и перспективното развитие на дружествата от отбранителната индустрия.

- Формулиране на конкретни решения за участието на отбранителната индустрия в модернизацията на въоръжените сили на Р България конкретно за следните три модернизационни проекта на въоръжените сили:
 - Закупуване на нови бойни кораби за Военноморските сили.
 - Закупуване на бойни самолети за Военновъздушните сили.
 - Закупуване на леки бронирани машини за Сухопътни войски.
- Разработване на механизъм, за осигуряване на средства чрез Фонд „Научни изследвания“ за развойна дейност от дружествата от отбранителната индустрия.
- Създаване на механизъм за подкрепа на участието на нашата отбранителна индустрия в Европейския фонд за отбрана (European Defence Fund). Само по този начин ще се интегрираме в Единния Европейски пазар за отбранителни продукти и ще допринесем за изграждане на Европейски отбранителни способности.
- Създаване на Специализирана индустриална зона (СИЗ), съобразно критериите на българското и ЕС законодателство и изискванията на НАТО като логистичен център за експорт на специализираната продукция от страна на българските предприятия и лицензирани оръжейни търговци.
- Създаване на единен държавен орган за подкрепа на отбранителната индустрия като обобщаващ фактор за развитието. За да се реши тази задача, да се създаде подробен устройствен Правилник на Междуправителния съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките. Чрез него да се консолидират разпилените функции

и отговорности на министерството на отбраната, на министерството на вътрешните работи и министерството на икономиката по отношение на ангажиментите им към развитието на отбранителната индустрия.

ЕНЕРГЕТИКА

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се насочат повече усилия към повишаване на енергийната ефективност на икономиката.
- Да се гарантира енергийната сигурност на страната.
- Незабавно да се вземе политическо и държавно решение за бъдещето на енергетиката след извеждането от експлоатация на топлинните централи. Какъв вид заместващи мощности трябва да бъдат изградени?
- За решаване на въпроса с нарастващото замърсяване на въздуха да се премине към газификация на домакинствата с преференциално финансиране за включването на абонатите.
- Отчитайки намаляването себестойността на енергията, получавана от слънчевите централи да се оптимизира съхраняването на тяхната енергия в хидроенергийните инсталации на НЕК. Това налага модернизирането на ПАВЕЦ ЧАИРА с цел повишаване на нейната ефективност, съобразена с произвежданата енергия от възобновяемите енергоизточници.
- Разработване на политики за разширяване на енергийния пазар с включването на балканските страни.
- Основна политика и модел за модернизирането в сферите на електрически коли, батерии, съхраняване на енергия, ценово ефективни възобновяеми източници на енергия, диверсификация на доставки на енергоизточници и пр. да стане привличането на чуждестранни инвестиции.
- Да се осигури прозрачност на формирането на производствените цени и диверсификация и недопускане на териториални монополи в търговията с енергия.

СТРОИТЕЛСТВО

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се усъвършенства нормативната уредба.
- Да се засили изследователската дейност в областта на строителството.
- Да се стимулира създаването на предприятия за рециклиране на строителни отпадъци.
- Да се предприемат мерки за осигуряването на подготвени специалисти със средно и висше образование.
- Да се подобри строителния надзор и да се създадат акредитирани лаборатории с оптимално териториално разположение.

Във всички случаи основната цел в развитието трябва да бъде – преминаване от модел на производство, базиран на редуциране на разходите на основата на евтин труд и автоматизация, към модел на производство с висока добавена стойност, основан на висока производителност, нови бизнес модели и нов човешки капитал, притежаващ необходимите знания, компетенции и умения за работа в новите условия.

Каквито и нови тенденции да се лансират, в крайна сметка реалната действителност иска отговор преди всичко на три фундаментални въпроса:

- Какви умения и професионална подготовка ще притежава работната сила у нас?
- Какво е нивото на развиваните и използваните технологии от стопанските субекти в страната?
- Ще се намерят ли собственици на български или чужди капитали, които да пожелаят да инвестират значителни суми във високите технологии и техническата модернизация?

Отговорът на първия от тези въпроси пряко зависи от състоянието на образователната система, на втория – от потенциала за изследователска и развойна дейност, а на третия – от инвестиционния климат и законодателството в страната. Те трябва да се решават навреме и национално отговорно, защото от тях пряко зависи жизненото ниво на населението.

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ КЪМ РАЗДЕЛ 2.2.:

- Разработване на целенасочена политика в подкрепа на развитието на индустриите с висока добавена стойност.
- Осигуряване на благоприятна административна, инвестиционна и образователна инфраструктура за развитие на тези индустрии.

2.3 Концепция за интегрирано развитие на земеделието в България

В контекста на нарастващото търсене на храни в световен мащаб и справянето с последствията от промените в климата, екологично и биологично насоченото земеделие следва да има водещо място в икономическото развитие на България.

Българското земеделие е било, е и ще продължи да бъде един от най-важните структуроопределящи отрасли в икономиката на нашата страна. Незавидното състояние, в което то се намира сега, се дължи преди всичко на ниската добавена стойност на неговата продукция, което до голяма степен е резултат и от

спада в нивото на земеделската наука, особено през последните петнадесет години.

За да може България да заеме отново мястото си на сериозен селскостопански производител, осигуряващ не само голяма част от продоволствените потребности на страната, но и генериращ значителен износ на качествени биологични храни трябва да се заложи на интензивния път за развитие на селското стопанство, основан на последните достижения на науката не само в областта на биологията, биотехнологиите и почвознанието. Без широкото им прилагане е невъзможно да се постигне ръст в земеделието.

Същността на предложените национални цели е в насочване на усилията за преминаване към научно обосновано интегрирано и биологично земеделие.

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Биологичното земеделие да бъде един от приоритетите на Общата селскостопанска политика на България в бъдеще, за което да се набележат и въведат в действие необходимите мерки и се осигури неговото непосредствено взаимодействие с морския, планинския и всякакъв вид друг туризъм.
- Да се осигури научно обслужване на българското селско стопанство и в частност на земеделието.
- Животновъдството, зеленчукопроизводството и овощарството да се превърнат във водещи структурноопределящи отрасли заедно със зърнопроизводството и маслодайните култури.
- Изработване на модели за кооперирането на производители, преработватели и предприемачи е от ключова важност за ефективното развитие на устойчиво земеделие у нас.

- Начина на живот, здравето на българина и доходите на дребните фермери и фамилни ферми да се обвържат с производството на висококачествени и безопасни хранителни продукти, опазване на околната среда, ландшафта и подобряване на инфраструктурата в селските региони.
- Засилване ролята на трансграничното сътрудничество. Това би довело до овладяване на нови пазарни ниши и смекчаване на влиянието на променящите се цени върху рентабилността на земеделието в България.

ГОРИТЕ – ЗЕЛЕНОТО БОГАТСТВО НА БЪЛГАРИЯ, ПРОБЛЕМИ НА ГОРСКИЯ СЕКТОР И УПРАВЛЕНЧЕСКИ РЕШЕНИЯ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Принципът на разделяне на контролната от стопанската дейност в горите не може да се осъществява ефикасно в рамките на едно министерство.
- Управлението на Националните паркове и резерватите следва да премине към горското ведомство (Изпълнителна агенция по горите), тъй като МОСВ има други функции.
- Да се осигури ефикасно взаимодействие между всички органи на държавната власт за противодействие на всички форми на посегателства върху горите.
- Да се създадат условия за инвестиции в дърводобива.
- Да се въведат дългосрочни договори с фирмите за дърводобив.
- Да се продължи със залесяването.

2.4 Туризмът - ключова за България индустрия, фактор за развитието на съпътстващи отрасли в икономиката. Тенденции, проблеми и перспективи

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се създадат условия за използване на потенциала, свързан с богатото културно-историческо наследство на България и възможностите за балнео, спа и уелнес туризма на основите на минералните ни води, както и селския и екотуризм, които могат да превърнат България в целогодишна дестинация за по-платежоспособни туристи при отчитане на изчерпващия се потенциал за морски туризъм.
- Да се осъществи реална диверсификация на туризма в България чрез развитието на 5-те основни видове туризъм, за които България има необходимите природни, климатични и инфраструктурни възможности - летен/морски, зимен/ски, културно-исторически, балнео, спа и уелнес, селски и екотуризм.
- Да се осъществи публично-частно партньорство за ефективна реклама на България като целогодишна туристическа дестинация, чрез създаване на Национално бюро по туризъм, към което да създаде Национален фонд за туристическа реклама. Националният фонд може да се попълва в равни пропорции от предоставени от бюджета средства и вноски на туристическия бранш, а тяхното разходване да се управлява от Националното бюро по туризъм, чието ръководство отново да бъде на базата на публично-частно участие.
- Националният съвет по туризъм да получи повече правомощия и инструментариум за взимане на решения и контрол, като се преобразува в Национален съвет по чл. 21-22 от ЗА към ресорния вице-премиер отговарящ за туризма.
- Да се преодолее несъответствието между бързото нарастване на туристическата инфраструктура (хотели и леглова база)

и съществуващата инженерна инфраструктура (пътища, паркинги, енерго и ВиК мрежи).

- Да се формират политики за задържане на специализирана и помощна работна ръка във всички видове туризъм, **чрез съществено оптимизиране на заплащането, прилагане на система за постоянна квалификация (професионална и езикова), създаване и прилагане на по-гъвкаво законодателство за почасова работа, наемане на стажанти, провеждане на обучения в практиката и т.н., както и намаляване и съкръщаване на сроковете на административните процедури за привличане на сезонни работници и стажанти от 3-ти страни.**

2.5 Ефективно използване на природните суровини до получаването на краен пазарен продукт. Оползотворяване на натуралните продукти за повишаване качеството на живот

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Развитието на държавната политика в областта на българската минерално-суровинна индустрия трябва да става на основата на световните перспективи.
- При добива и преработката на минерални суровини да се отчита влиянието върху околната среда.
- Да се стимулира култивирането на лечебни и ароматични растения с високо съдържание на активни съставки.
- Да се акцентира върху преработване на продуктите на сектора до продукти с по-висока добавена стойност.

3 ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се извършат основен преглед и корекция в здравното законодателство с експертна оценка за ефекта от тяхното въздействие.
- Да се анализира задълбочено и да се прецени доколко успешно е действието на Търговския закон върху дейността на държавните болници и ОПЛ и необходима ли е ревизия в това отношение.
- Да се подобри организацията на здравната система и ясно да се регламентират задачите и задълженията на участниците в здравните дейности.
- Да се ревизират задълженията, квалификацията, заплащането и очакваните резултати от дейността на общопрактикуващите лекари(ОПЛ).
- Да се формира нова политика за използването на специалистите в извънболничната мрежа, които се деквалифицират заедно с общопрактикуващите лекари.
- Да се промени и рационализира моделът на плащане в болничното здравеопазване, което е предусловие, за търсене на регулация на разходите, като при това усилията се насочат към заплащане за резултати от лечението и качеството му, а не към количеството лекувани болни.
- Да се планира перспективно подготовката на медицински кадри и да се предприемат мерки за засилване на привлекателността и престижа на медицинските професии в страната.
- Крайно време е електронната регистрация да навлезе във всички елементи на здравната система, което ще облекчи контрола и повиши прозрачността.

4 РЕШАВАНЕ НА ДЕМОГРАФСКИЯ ПРОБЛЕМ

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Да се въведе комплексен подход за подкрепа на семействата и децата чрез обвързване на социалните помощи и детските надбавки със социалните услуги и с цялостна оценка (не само на семейните доходи, линия на бедност и т.н.) на грижите за детето в семейството (посещение на училище, успех в училище, намаляване на прекомерно ранната брачност и раждаемост и т.н.).
- Да се повиши контролът върху родителите, отговорни за целевото използване на социалните придобивки и финансовите средства, предоставени от държавата за стимулиране на раждаемостта и отглеждането на децата.
- Да се адаптира нормативната уредба на имигрантската политика и се разработят програми за интеграция на имигрантските общности и пълноценното им включване на пазара на труда.
- По отношение на ромите - образователна интеграция с използване на утвърдените практики в света, като материалните стимули се дават само след постигнати определени резултати.
- Обезлюдените региони да се разглеждат като райони със специфични проблеми, целенасочено да се подпомагат, синхронизирано с мерките в областта на миграцията.
- Да се стимулира връщането в страната на български емигранти като подготвен човешки капитал.

5 НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- На основата на цялостен преглед на сигурността и отбраната, който да опише рисковете и заплахите и да формулира основните принципи и цели на изграждане на системата за сигурност, да се актуализира концептуалната и нормативната база в сектора.
- Да се изгради интегриран сектор за сигурност, така че всички структури да имат съвместими способности, правила за действие, оперативни процедури и обучение, за да бъдат в състояние да изпълняват съвместни задачи.
- Държавната политика да акцентира по-скоро върху превенцията, отколкото върху преследване на извършители на противоправни деяния или отстраняване на последствията от природни бедствия или аварии.
- При модернизацията на системата за сигурност и отбрана да се използва в максимална степен потенциалът на българската индустрия и капацитетът на българските експерти.
- Да се създадат условия за ликвидиране на некомплектоването на Въръжените сили, основно на Българската армия, чрез провеждане на държавно равнище на комплекс от дългосрочни и трайни мерки за повишаване на привлекателността и престижа на военната професия.
- Вземане на парламентарно решение какъв тип армия ще развиваме – професионална, задължителна (наборна) или от смесен тип.
- Цялостно преразглеждане на организационната пирамида с цел ясно очертаване на административните и субординационни линии и правомощия.
- Изпълнение на поетите на междусъюзническо ниво ангажименти по отношение на финансовото осигуряване на Въръжените сили.

6 КОНСТИТУЦИОННИ РЕФОРМИ И МЕХАНИЗМИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ:

- Продължаване на реформата в правораздаването, включваща изработване на законодателно закрепени правила, осигуряващи бърз, ефикасен и справедлив граждански, административен и наказателен процес.
- Постигане на прозрачност на постановените съдебни актове и достъп на обществото до максимално допустимия според закона обем от информация за дейността на органите на съдебната власт.
- Фактическо осигуряване на независимостта на съдебната власт, чрез създаване на механизми за недопускане на политическа намеса в дейността на органите на съдебната система.
- Повишаване на ефективността на институционалното взаимодействие между законодателната, изпълнителната и съдебната власт, с цел осигуряване на действащо правосъдие в интерес на обществото.
- Създаване на система за постоянно повишаване на професионалната квалификация на съдиите, прокурорите и следователите и ефикасни механизми за тяхната професионална атестация.
- Реформиране на обучението по специалността „право“ чрез унифициране на обучението в различните образователни институции и на критериите за придобиване на висше образование по тази специалност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предложените по-горе възгледи на екип от български учени и общественици нямат претенцията за съвършенство. Авторите се надяват те да бъдат база за дискусии и допълнения с цел в близките месеци да се постигне формулирането и приемането на една консенсусна национална рамка от цели и приоритети, обединяващи всички адекватни политики, мерки и инструменти и ангажиращи цялата българска нация, държавния и частния сектор в тяхната реализация. Само по този начин ще имаме ясен проект за бъдещето на нацията и държавата. При реализирането на тази национална рамка, което предполага единение около определени и коментирани цели и приоритети, българските граждани ще имат осигурени благосъстояние, качествени образование и здравеопазване, свободи и права. В държавата ще е установен законов ред и ще са гарантирани нейният суверенитет и териториална цялост. Всичко това ще доведе до наличието на необходимите условия, в които гражданите на България да се чувстват уверени, спокойни и сигурни, а всички и особено младите хора да искат да живеят и да се развиват в родината си. Няма да е лесно! Трудно ще се постигне единение около цели, приоритети и действия. Особено в днешно време на несигурност и конфликти от всякакъв характер – както остри политически и социално-икономически конфликти във вътрешнодържавен план, така и в условия на глобална несигурност и геополитически кофликти във външнополитически контекст. Но именно, в такива ситуации и моменти, единението около цели и приоритети е факторът, който може да съхрани и развие даден народ и държава. Трябва истински да повярваме в себе си и възможностите си и да обезпечим устойчиво развитие държавата си.

